

Ministerstwo Edukacji Narodowej
Departament Strategii
Wydział Pragmatyki Zawodowej Nauczycieli

System Wynagradzania
Nauczycieli
oraz inne świadczenia
przysługujące nauczycielom

Spis treści:

I. Wstęp	2
II. Podstawowe warunki wypłacania wynagrodzenia nauczycielom	3
III. Wynagrodzenie a dodatki socjalne	4
IV. Podział kompetencji w zakresie ustalania wysokości i szczegółowych zasad określania składników wynagrodzenia nauczyciela	8
V. Regulacje w zakresie wynagrodzenia nauczycieli mianowanych i dyplomowanych zatrudnionych na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, okręgowych komisjach egzaminacyjnych oraz nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej	12
VI. Regulacje w zakresie wynagrodzenia nauczycieli mianowanych i dyplomowanych zatrudnionych na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne w urzędach organów administracji rządowej, kuratoriach oświaty, specjalistycznej jednostce nadzoru, organach sprawujących nadzór pedagogiczny nad zakładami poprawczymi, schroniskami dla nieletnich, rodzinnymi ośrodkami diagnostyczno-konsultacyjnymi i szkołami przy zakładach karnych	15
VII. Składniki wynagrodzenia nauczycieli będące podstawą do określenia średnich, o których mowa w art. 30 ust. 3 i 4 Karty Nauczyciela	15
VIII. Dodatki socjalne	23
IX. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	24
X. Porównanie wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia nauczyciela na tle przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w innych sektorach	26
XI. Struktura wynagrodzeń nauczycieli wg definicji wynagrodzenia zawartej w art. 30 Karty Nauczyciela - tabela	28
XII. Wykaz podstawowych aktów prawnych regulujących wynagrodzenia nauczycieli oraz sferę pragmatyki zawodowej nauczycieli	33

Warszawa
kwiecień 2008 r.

I. Wstęp.

W roku 2000 wprowadzono gruntowną, systemową zmianę przepisów regulujących pragmatykę zawodową nauczycieli. Podstawą tych zmian była konieczność dostosowania przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 Nr 97, poz. 674, z późn. zm.) do obowiązujących rozwiązań ustrojowych państwa, jak również wdrożenie nowej koncepcji statusu zawodowego nauczyciela, umożliwiającej skuteczne przeciwdziałanie narastającemu zjawisku pauperyzacji zawodu nauczycielskiego. Na gruncie dotychczas obowiązujących przepisów wynagrodzenie zasadnicze nauczycieli powiązane było z poziomem wykształcenia i stażem pracy, przy czym wzrastało automatycznie o niewielką kwotę co 2 lata, bez względu na aktywność zawodową nauczyciela. Maksymalne wynagrodzenie zasadnicze nauczyciel mógł uzyskać dopiero po 30 latach pracy. Istotą obecnego rozwiązania jest przyporządkowanie 4 – stopniowej ścieżce awansu zawodowego systemu kwalifikacji płacowej. Przyjęte w 2000 r. rozwiązania uzależniły awans zawodowy i finansowy od indywidualnej aktywności, zaangażowania oraz zewnętrznie ocenianych efektów pracy nauczyciela. Odpowiednio do obciążeń związanych z powołaniem szczególnego systemu awansu zawodowego, trybem aktu prawnego najwyższej rangi - ustawy - zagwarantowane zostały równoległe średnie wynagrodzenia nauczycieli na każdym ze stopni awansu zawodowego i w każdej z jednostek samorządu terytorialnego odrębnie.

Niniejsze opracowanie ma na celu szczegółowe przedstawienie regulacji dotyczących wynagrodzeń oraz innych przychodów/świadczeń wynikających z pracy w zawodzie nauczyciela, przy jednoczesnym rozgraniczeniu definicji wynagrodzenia, zawartej w art. 30 ust. 1 Karty Nauczyciela od dodatków socjalnych.

Osobny fragment poświęcono gwarancjom państwa w zakresie wynagrodzeń nauczycieli, ich wysokości, a także prawnej możliwości ich waloryzacji. Jednocześnie w szczególny sposób pragniemy zwrócić uwagę na kompetencje do stanowienia poszczególnych składników wynagrodzenia nauczycieli podzielone pomiędzy ministra właściwego ds. oświaty i wychowania oraz jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem form kontroli tych ostatnich przez Państwo. Zgodnie bowiem z art. 15 i 16 ust. 2 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78,

poz. 483, z późn. zm.) ustrój Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia decentralizację władzy publicznej, a samorząd terytorialny uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej. Przysługującą mu w ramach ustaw istotną część zadań publicznych samorząd wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Szczegółowe kompetencje jednostek samorządu terytorialnego w zakresie kształtowania wynagrodzeń nauczycieli określa art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela.

Ponadto zwracamy uwagę na odmienną regulację w stosunku do nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej, na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisjach egzaminacyjnych. Jak również na zmiany wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 179, poz. 1845).

Całość opracowania uzupełniono o stosowne tabele i wykresy.

II. Podstawowe warunki wypłacania wynagrodzenia nauczycielom.

Niezależnie od podstawy prawnej nawiązania stosunku pracy – umowa o pracę, mianowanie – **nauczyciel nabywa prawo do wynagrodzenia od pierwszego dnia pracy**, w wysokości ustalonej w akcie nawiązania stosunku pracy (art. 38 Karty Nauczyciela). **Wynagrodzenie wypłacane jest nauczycielowi miesięcznie z góry** w pierwszym dniu miesiąca, chyba, że ten dzień jest ustawowo wolnym od pracy. W takim przypadku wynagrodzenie wypłacane jest w dniu następnym. Zasada ta dotyczy wynagrodzenia zasadniczego i stałych składników wynagrodzenia, takich jak np. dodatek za wysługę lat, dodatek funkcyjny czy motywacyjny. Składniki wynagrodzenia, których wysokość może być ustalona jedynie na podstawie już wykonanych prac, tj. wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, wypłaca się miesięcznie lub jednorazowo z dołu w ostatnim dniu miesiąca. Jeżeli dzień ten jest ustawowo wolny od pracy, wypłata następuje w dniu bezpośrednio poprzedzającym ten dzień, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach istnieje możliwość dokonania wypłaty w jednym z ostatnich pięciu dni miesiąca lub w dniu wypłaty wynagrodzenia, które nauczyciel otrzymuje z góry. Wypłata wynagrodzenia następuje w formie pieniężnej do rąk nauczyciela lub za jego zgodą przelewem na jego konto osobiste w banku. Pracodawca powinien na tyle wcześniej przekazać do banku dyspozycję przelewu

środków pieniężnych na wypłaty dla nauczycieli, aby wynagrodzenie znajdowało się w terminie ustawowym na koncie bankowym nauczyciela (art. 39 ust. 3 i 4 ustawy).

Zmiana wysokości wynagrodzenia w czasie trwania stosunku pracy w związku z uzyskaniem kolejnego stopnia awansu zawodowego następuje z pierwszym dniem roku szkolnego następującego po roku szkolnym, w którym nauczyciel uzyskał wyższy stopień awansu. Zmiana wysokości wynagrodzenia z innych przyczyn następuje z pierwszym dniem najbliższego miesiąca kalendarzowego, jeżeli inne przyczyny nie nastąpiły od pierwszego dnia danego miesiąca kalendarzowego (art. 39 ust. 1 Karty Nauczyciela). Natomiast w przypadku nauczycieli, którzy uzyskali awans zawodowy w trybie art. 9b ust. 3a ustawy zmiana wysokości wynagrodzenia następuje z dniem 1 stycznia danego roku, następującego po roku kalendarzowym, w którym nauczyciel uzyskał awans na wyższy stopień (art. 39 ust. 1a Karty Nauczyciela).

III. Wynagrodzenie a dodatki socjalne.

Wraz ze zmianą systemu wynagradzania nauczycieli w 2000 r. wprowadzono wyraźne rozgraniczenie przychodu nauczyciela, wynikającego ze stosunku pracy na wynagrodzenie i na dodatki socjalne.

Zgodnie z treścią artykułu 30 ust. 1 Karty Nauczyciela wynagrodzenie nauczyciela składa się z następujących elementów:

a) wynagrodzenia zasadniczego (jego wysokość uzależniona jest od stopnia awansu zawodowego, posiadanych kwalifikacji, wymiaru zajęć obowiązkowych),

b) dodatków:

- za wysługę lat (wysokość dodatku zależy od okresu zatrudnienia),
- motywacyjnego (wysokość dodatku zależy od jakości świadczonej pracy i wykonywania dodatkowych zadań lub zajęć),
- funkcyjnego (przysługuje z racji powierzonego stanowiska lub sprawowanej funkcji),

- za warunki pracy (przysługuje nauczycielom wykonującym pracę w trudnych lub uciążliwych warunkach pracy),

c) wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw,

d) nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, tj.:

- dodatek za uciążliwość pracy,
- dodatkowe wynagrodzenie za pracę w porze nocnej,
- nagroda jubileuszowa,
- dodatkowe wynagrodzenie roczne,
- zasiłek na zagospodarowanie,
- odprawy (emerytalna, rentowa, z tytułu rozwiązania stosunku pracy),
- nagrody ze specjalnego funduszu nagród,

Dodatkowo nauczyciel, który uzyskał tytuł honorowy profesora oświaty ma prawo do jednorazowej gratyfikacji pieniężnej.

Ustawowa definicja wynagrodzenia nie obejmuje świadczeń socjalnych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz dodatków socjalnych: dodatku wiejskiego i nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego.

Karta Nauczyciela określa **wysokość średniego wynagrodzenia nauczycieli** poszczególnych stopni awansu zawodowego. Zgodnie z art. 30 ust. 3 i 4 ustawy podstawę do określenia średniego wynagrodzenia stanowi wysokość kwoty bazowej określonej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej. W roku 2008 kwota bazowa została ustalona w ustawie z dnia 6 grudnia 2007 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 247, poz. 1821) na poziomie **2074,15 zł**.

Średnie wynagrodzenie nauczyciela stażysty stanowi co najmniej **82%** kwoty bazowej określonej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej. Średnie wynagrodzenie nauczycieli pozostałych stopni awansu zawodowego powiązane jest z wysokością średniego wynagrodzenia nauczyciela stażysty i wynosi odpowiednio dla:

- nauczyciela kontraktowego – **125 %**,
- nauczyciela mianowanego – **175 %**,
- nauczyciela dyplomowanego – **225 %**

średniego wynagrodzenia nauczyciela stażysty.

Z uwagi na skutki finansowe dla budżetu państwa ustalenie ostatecznych i docelowych wskaźników średnich wynagrodzeń rozłożono na przestrzeń trzech lat, w trakcie, których stopniowo różnicowana była ich wysokość. Oznacza to, iż w latach 2000-2003 wynagrodzenia nauczycieli wzrastały powyżej prognozowanego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń ustalanego corocznie dla pracowników sfery budżetowej. Wzrost wskaźników w poszczególnych latach kształtował się następująco:

Lp.	Stopień awansu	Wskaźniki wynagrodzeń nauczycielskich w poszczególnych latach wprowadzania nowego systemu		
		2000 r.	Od 1.01.2001 r. do dnia 30.09.2002 r.	Od dnia 1.10.2002 r.
1.	Nauczyciel stażysta	1,00	1,00	1,00
2.	Nauczyciel kontraktowy	1,21	1,23	1,25
3.	Nauczyciel mianowany	1,45	1,61	1,75
4.	Nauczyciel dyplomowany	1,50	1,84	2,25

Docelowe relacje wskaźników średnich wynagrodzeń zostały wprowadzone z dniem 1 października 2002 r. mocą ustawy z dnia 12 września 2002 r. zmieniającej ustawę o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw, ustawę o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw oraz ustawę o zmianie ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 1267).

Od tego momentu do 2008 r. wzrost średnich wynagrodzeń nauczycieli zależał wyłącznie od średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń ustalanego dla

państwowej sfery budżetowej lub ewentualnych decyzji poszczególnych organów prowadzących, będących jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie ustalenia wynagrodzeń wyższych od gwarantowanych przez państwo ustawą - Karta Nauczyciela. Obecnie natomiast (w konsekwencji zmiany dokonanej ustawą z dnia 6 grudnia 2007 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela) wzrost średnich wynagrodzeń nauczycieli uzależniony jest od kwoty bazowej ustalanej corocznie w ustawie budżetowej oraz jak wcześniej - od decyzji organów prowadzących. Podkreślić należy, iż wyjątkowo w roku 2008 kwota bazowa dla nauczycieli określona jest w art. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2007 r.

W myśl art. 30 ust. 11 Karty Nauczyciela podwyższenie wynagrodzeń dla nauczycieli następuje nie później niż w ciągu trzech miesięcy po ogłoszeniu ustawy budżetowej **z wyrównaniem od dnia 1 stycznia danego roku.**

Odpowiednio od dnia wejścia w życie rozwiązania docelowego w zakresie wskaźników stawki średniego wynagrodzenia nauczycieli kształtują się następująco:

w złotych

		Na poszczególnych stopniach awansu zawodowego			
		Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany
w latach	kwota bazowa	co najmniej 82% kwoty bazowej	125% wynagrodzenia stażysty	175% wynagrodzenia stażysty	225% wynagrodzenia stażysty
2002 (od 1 października)	1 603,56	1 315	1 644	2 301	2 959
2003	1 667,70	1 368	1 710	2 394	3 078
2004	1 717,73	1 409	1 761	2 466	3 170
2005	1 769,26	1 451	1 814	2 539	3 265
2006	1 795,80	1 473	1 841	2 578	3 314
2007	1 885,59	1 546	1 933	2 706	3 479
2008	2074,15	1701	2126	2977	3827

Budżet państwa gwarantuje (art. 30 ust. 8 Karty Nauczyciela) niezbędne środki na średnie wynagrodzenia nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego w dochodach jednostek samorządu terytorialnego a w przypadku szkół prowadzonych przez właściwych ministrów – w budżetach tych ministrów. Jednostki samorządu terytorialnego mogą dowolnie podwyższać środki na wynagrodzenia nauczycieli ponad poziom gwarantowany przez państwo (art. 30 ust. 10 Karty Nauczyciela).

IV. Podział kompetencji w zakresie ustalania wysokości i szczegółowych zasad określania składników wynagrodzenia nauczyciela.

Ustawa – Karta Nauczyciela przyznała stosowne kompetencje do ustalenia wysokości oraz określania szczegółowych zasad wypłacania wybranych składników wynagrodzenia dwóm podmiotom, co oznacza, iż o zgodności wysokości wynagrodzenia z ustawą decydują:

- **minister właściwy ds. oświaty i wychowania,**
- **organ prowadzący szkoły lub placówki, będący jednostką samorządu terytorialnego.**

Każdemu z tych podmiotów ustawa przyporządkowała obowiązek wydania aktu wykonawczego regulującego wybrane składniki wynagrodzenia, w taki sposób, aby średnie wynagrodzenie nauczycieli na każdym ze stopni osiągnęło kwotę, co najmniej taką, jaka wynika z art. 30 ust. 3 i 4 Karty Nauczyciela.

Wynagrodzenia nauczycieli w podstawowym wymiarze opierają się łącznie na dwóch aktach wykonawczych do ustawy - Karta Nauczyciela:

- powszechnie obowiązującym rozporządzeniu ministra właściwego ds. oświaty i wychowania (wynagrodzenie zasadnicze),
- akcie prawa miejscowego – regulaminie wynagradzania stanowionym przez jednostkę samorządu terytorialnego (dodatki i inne składniki wynagrodzenia nie uregulowane w przepisach ustawy – Karta Nauczyciela).

W myśl przyjętej w ustawie – Karta Nauczyciela zasady **minister właściwy do spraw oświaty i wychowania**, zgodnie z art. 30 ust. 5 Karty Nauczyciela, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy oraz po zasięgnięciu opinii Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) corocznie wysokość minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli realizujących tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin, o którym mowa w art. 42 ust. 3 Karty Nauczyciela, oraz dla nauczycieli, których tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin ustala się na podstawie art. 42 ust. 7 Karty Nauczyciela, oraz sposób udokumentowania prawa do określonej stawki wynagrodzenia zasadniczego;
- 2) sposób obliczania wysokości stawki wynagrodzenia zasadniczego za jedną godzinę przeliczeniową i minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli realizujących tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin, o którym mowa w art. 42 ust. 4a Karty Nauczyciela (podwyższone pensum);
- 3) wykaz stanowisk oraz sprawowanych funkcji uprawniających nauczyciela do dodatku funkcyjnego oraz ogólne warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego;
- 4) sposób ustalania wysokości wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy.

Realizując powyższe upoważnienie Minister Edukacji Narodowej i Sportu wydał rozporządzenie z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz. U. Nr 22, poz. 181, z późn. zm.). Rozporządzenie to jest corocznie nowelizowane. Tabelę aktualnych stawek minimalnego wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli dla poszczególnych stopni awansu zawodowego zawiera rozporządzenie z 11 marca 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków

przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy, opublikowane w Dzienniku Ustaw z dnia 12 marca 2008 r. Nr 42, poz. 257.

Organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego, uwzględniając przewidywaną strukturę zatrudnienia, zgodnie z art. 30 ust. 6 ustawy – Karta Nauczyciela, określa corocznie dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego, w drodze regulaminu obowiązującego od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia:

- 1) wysokość stawek dodatków: motywacyjnego, funkcyjnego, za trudne warunki, a także szczegółowe warunki przyznawania dodatków, z zastrzeżeniem art. 33 i 34 Karty Nauczyciela;
- 2) szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, z zastrzeżeniem art. 35 ust. 3 Karty Nauczyciela;
- 3) wysokość i warunki wypłacania składników wynagrodzenia, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 4, o ile nie zostały one określone w ustawie lub w odrębnych przepisach.

Ustawodawca nałożył na samorządy obowiązek określenia w/w składników wynagrodzenia w taki sposób, aby średnie wynagrodzenia nauczycieli, składające się ze składników, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy, odpowiadały na obszarze działania danej jednostki samorządu terytorialnego co najmniej średnim wynagrodzeniom nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3 i 4 ustawy – Karta Nauczyciela.

Zgodnie z treścią znowelizowanej ustawą z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 179, poz. 1845) art. 30 ust. 6a Karty Nauczyciela, regulamin wynagradzania podlega uzgodnieniu ze związkami zawodowymi zrzeszającymi nauczycieli.

Przez uzgodnienie, o którym mowa w art. 30 ust. 6a Karty Nauczyciela, należy rozumieć aprobatę wszystkich rozwiązań projektowanych w regulaminie, wyrażoną przez wszystkie strony uczestniczące w uzgodnieniach. Ostatecznie przyjęte regulacje powinny być zatem wynikiem procesu, w którym właściwe podmioty zharmonizowały swoje stanowiska i doprowadziły do braku rozbieżności pomiędzy nimi.

W przypadku nieuchwalenia do dnia 31 grudnia danego roku regulaminu na kolejny rok kalendarzowy stosuje się regulamin obowiązujący w roku poprzednim, nie dłużej jednak niż przez okres dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej (art. 30 ust. 6b ustawy).

Przyjęta regulacja, określająca kompetencje poszczególnych podmiotów w zakresie stanowienia poszczególnych składników wynagrodzenia nauczycieli, potwierdza konstytucyjną zasadę decentralizacji władzy publicznej, wyrażoną w art. 15 i 16 Konstytucji RP.

Ponadto na mocy art. 54 ust. 7 Karty Nauczyciela organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego określa wysokość nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego oraz szczegółowe zasady jego przyznawania i wypłacania.

W świetle art. 91d pkt 1 Karty Nauczyciela zadania i kompetencje organu prowadzącego określone w ww. przepisach wykonuje odpowiednio **rada gminy, rada powiatu, sejmik województwa.**

Regulamin wynagradzania nauczycieli uchwalony przez organ prowadzący szkołę, na podstawie art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela, w rozumieniu przepisów art. 40 i 41 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.), art. 12 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.), art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.) oraz art. 87 ust. 2 i art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest **aktem prawa miejscowego powszechnie obowiązującego.**

Na podstawie przepisu art. 86 ustawy o samorządzie gminnym, art. 76 ustawy o samorządzie powiatowym i art. 78 ustawy o samorządzie wojewódzkim **nadzór nad działalnością gminy, powiatu i województwa sprawuje Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych – regionalna izba obrachunkowa.**

Nadzór ten sprawowany jest na podstawie kryterium zgodności z prawem.

Regulamin wynagradzania stanowiony przez jednostkę samorządu terytorialnego badany jest zatem pod względem zgodności z przepisami prawa w trybie określonym w ww. ustawach.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, marszałek województwa przedstawiają wojewodzie i regionalnej izbie obrachunkowej uchwałę rady gminy, rady powiatu, sejmiku województwa w sprawie regulaminu wynagradzania w ciągu 7 dni od dnia jej podjęcia.

O nieważności ww. uchwały w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia. Organ nadzoru wszczynając postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały lub w toku jego postępowania, może wstrzymać jej wykonanie. Rozstrzygnięcie nadzorcze powinno zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o dopuszczalności wniesienia skargi do sądu administracyjnego. W przypadku nieistotnego naruszenia prawa organ nadzoru nie stwierdza nieważności uchwały, wskazuje natomiast, iż uchwałę wydano z naruszeniem przepisów prawa (art. 91 ustawy o samorządzie gminnym, art. 79 ustawy o samorządzie powiatowym i art. 82 ustawy o samorządzie wojewódzkim).

Stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego (art. 92 ustawy o samorządzie gminnym, art. 80 ustawy o samorządzie powiatowym i art. 82a ustawy o samorządzie wojewódzkim). Na powyższe rozstrzygnięcie przysługuje organowi samorządu terytorialnego złożenie skargi do sądu administracyjnego, który zobowiązany jest do wyznaczenia rozprawy w ciągu 30 dni od dnia wpłynięcia skargi (art. 92a ustawy o samorządzie gminnym, art. 80a ustawy o samorządzie powiatowym i art. 82b ustawy o samorządzie wojewódzkim).

Po upływie 30 dni od przedłożenia uchwały w sprawie regulaminu wynagradzania, organ nadzoru nie może we własnym zakresie stwierdzić nieważności uchwały organu samorządu terytorialnego, może zaskarżyć uchwałę do

sądu administracyjnego. W tym przypadku wydanie postanowienia o wstrzymaniu wykonania uchwały należy do sądu (art. 93 ustawy o samorządzie gminnym, art. 81 ustawy o samorządzie powiatowym i art. 82c ustawy o samorządzie wojewódzkim).

Rozstrzygnięcia nadzorcze stają się prawomocne z upływem terminu przewidzianego na wniesienie skargi albo z dniem oddalenia skargi lub odrzucenia jej przez sąd (art. 98 ustawy o samorządzie gminnym, art. 85 ustawy o samorządzie powiatowym i art. 86 ustawy o samorządzie wojewódzkim).

V. Regulacje w zakresie wynagrodzenia nauczycieli mianowanych lub dyplomowanych zatrudnionych na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, okręgowych komisjach egzaminacyjnych oraz nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej.

Nauczyciele mianowani lub dyplomowani zatrudnieni na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, okręgowych komisjach egzaminacyjnych oraz nauczyciele zatrudnieni w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej otrzymują wynagrodzenie na podstawie przepisów ustawy - Karty Nauczyciela. Wysokość wynagrodzenia zasadniczego dla ww. nauczycieli określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy – ze zmianami wprowadzonymi 17 marca 2006 r. (rozporządzenie z dnia 6 marca 2006 r., Dz. U. Nr 43, poz. 293), 30 marca 2007 r. (rozporządzenie z dnia 28 marca 2007 r., Dz. U. Nr 56, poz. 372) oraz 12 marca 2008 r. (rozporządzenie z dnia 11 marca 2008 r., Dz. U. Nr 42, poz. 257)

Natomiast w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 lutego 2005 r. w sprawie dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej (Dz. U. Nr 22, poz. 182, ze zm. opublikowaną w Dz. U. z 2008 r. Nr 17, poz. 103), w szczególności sposób określono:

- warunki, od spełnienia których zależy przyznanie nauczycielowi zatrudnionemu w szkole prowadzonej przez organy administracji rządowej dodatku motywacyjnego (§ 3 ust. 1);
- warunki, które powinien spełniać nauczyciel zatrudniony w placówce doskonalenia nauczycieli prowadzonej przez organ administracji rządowej, aby otrzymać dodatek motywacyjny (§ 3 ust. 2);
- określenie wysokości dodatku motywacyjnego w stosunku do otrzymywanego przez nauczyciela wynagrodzenia zasadniczego wraz z określeniem okresu na jaki dodatek ten jest przyznawany (§ 3 ust. 3);
- powierzenie dyrektorom kompetencji w zakresie ustalenia wysokości dodatku motywacyjnego dla nauczycieli oraz upoważnienie organów prowadzących do określenia wysokości dodatku motywacyjnego dla dyrektorów tych placówek (§ 3 ust. 4);
- wysokość dodatku funkcyjnego i warunki jego wypłacania (§ 4);
- kompetencje dla organu prowadzącego szkołę do ustalenia wysokości dodatku funkcyjnego, przysługującego dyrektorowi szkoły oraz kompetencje dyrektora w zakresie ustalania wysokości dodatku dla nauczyciela zajmującego inne stanowisko kierownicze (§ 4 ust. 7);
- wysokość i warunki przyznawania dodatku z tytułu pracy w trudnych lub uciążliwych warunkach (§ 5);
- warunki wypłacania dodatku za wysługę lat (§ 6);
- sposób ustalania wysokości wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe oraz godziny doraźnych zastępstw (§ 7).

W stosunku do nauczycieli zatrudnionych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych oraz szkołach przy zakładach karnych ww. kwestie określa Minister Sprawiedliwości.

W rozporządzeniu z dnia 28 stycznia 2005 r. w sprawie dodatków do wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli mianowanych i dyplomowanych zatrudnionych na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne, w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisjach egzaminacyjnych (Dz. U. Nr 22, poz. 180) określono:

- wysokość i warunki przyznawania dodatku służbowego dla nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego zatrudnionego na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych, w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, okręgowych komisjach egzaminacyjnych (§ 2);
- warunki, od spełnienia których zależy przyznanie nauczycielom dodatku motywacyjnego (§ 3);
- warunki wypłacania dodatku za wysługę lat (§ 4).

Kwestia dodatku mieszkaniowego przysługującego ww. nauczycielom została uregulowana w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2001 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad przyznawania i wypłacania nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej (Dz. U. Nr 56, poz. 585, z późn. zm.). Nauczycielowi, spełniającemu warunki, o których mowa w art. 54 ust. 5 ustawy – Karta Nauczyciela, przysługuje również odrębny dodatek (tzw. dodatek wiejski) w wysokości **10%** wynagrodzenia zasadniczego, przy czym organ prowadzący szkołę, stosownie do możliwości finansowych i występującego deficytu kadr, może podwyższyć wysokość tego dodatku (art. 54 ust. 5 Karty Nauczyciela).

VI. Regulacje w zakresie wynagrodzenia nauczycieli mianowanych i dyplomowanych zatrudnionych na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne w urzędach organów administracji rządowej, kuratoriach oświaty, specjalistycznej jednostce nadzoru, w organach sprawujących nadzór pedagogiczny nad zakładami poprawczymi, schroniskami dla nieletnich, rodzinnymi ośrodkami diagnostyczno-konsultacyjnymi i szkołami przy zakładach karnych.

W zakresie wynagrodzenia i innych świadczeń do powyższych grup nauczycieli, zgodnie z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy – Karta Nauczyciela stosuje się odpowiednie przepisy ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1218, z późn. zm.).

VII. Składniki wynagrodzenia nauczycieli będące podstawą do określenia średnich, o których mowa w art. 30 ust. 3 i 4 Karty Nauczyciela.

1. Wynagrodzenie zasadnicze stanowi podstawowy element wynagrodzenia nauczyciela. Nowelizacja ustawy - Karta Nauczyciela z 2000 r. (art. 30 ust. 2) uzależniła wysokość wynagrodzenia zasadniczego od:

- stopnia awansu zawodowego nauczyciela;
- posiadanych kwalifikacji;
- wymiaru zajęć obowiązkowych.

Wysokość minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli w odniesieniu do poziomu wykształcenia oraz stopnia awansu zawodowego, obowiązujących od dnia 1 stycznia 2008 r., przedstawia poniższa tabela (załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 marca 2007 r. zmieniającego rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy).

WYSOKOŚĆ MINIMALNYCH STAWEK WYNAGRODZENIA ZASADNICZEGO W ZŁOTYCH¹					
Poziom wykształcenia		Stopnie awansu zawodowego			
		nauczyciel stażysta	nauczyciel kontraktowy	nauczyciel mianowany	nauczyciel dyplomowany
1	Tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym	1 418	1 644	2 014	2 380
2	Tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym	1 248	1 440	1 755	2 072

3	Tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego lub nauczycielskiego kolegium języków obcych	1 101	1 270	1 540	1 811
4	Pozostałe wykształcenie	948	1 091	1 311	1 536

¹ Podstawę do ustalenia minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela stanowi najwyższy posiadany przez nauczyciela poziom wykształcenia.

2. Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela nauczycielom spełniającym określone kryteria przysługują **dotatki**:

- **dotatek za wysługę lat** – zgodnie z art. 33 ust. 1 Karty Nauczyciela przysługuje każdemu nauczycielowi, począwszy od 4 roku pracy w szkole, w wysokości 1 % wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy. Maksymalną wysokość tego dodatku ustawa ustala na poziomie 20 % wynagrodzenia zasadniczego. Pierwszy dodatek za wysługę lat nauczyciel otrzyma w miesiącu rozpoczynającym czwarty rok pracy w szkole i będzie on wynosił 3% wynagrodzenia zasadniczego. Zgodnie z § 7 rozporządzenia z dnia 31 stycznia 2005 r. przy ustalaniu dodatku za wysługę lat uwzględnia się wszystkie okresy poprzedniego zatrudnienia w zakładach pracy oraz inne udowodnione okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze np. okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym.

Przez okres zatrudnienia należy rozumieć okres wykonywania pracy w ramach stosunku pracy – umowy o pracę. Zatrudnienie na podstawie umów cywilnoprawnych, np.: umowy zlecenia, umowy o dzieło nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu ww. dodatku.

- **dotatek motywacyjny i funkcyjny** – ich wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania określają regulaminy stanowione przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. W rozporządzeniu z dnia 31 stycznia 2005 r. w §

5 określono grupę nauczycieli, którym z racji powierzonego stanowiska lub sprawowanej funkcji przysługuje dodatek funkcyjny, natomiast w § 6 zostały wskazane ogólne warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego.

- **dodatek za warunki pracy** – zgodnie z art. 34 ust. 1 Karty Nauczyciela nauczycielom pracującym w trudnych lub uciążliwych warunkach przysługuje dodatek za warunki pracy. Wykaz trudnych i uciążliwych warunków pracy, stanowiących podstawę do przyznania dodatku zawiera § 8 i 9 rozporządzenia z dnia 31 stycznia 2005 r. ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem z dnia 6 marca 2006 r., z dnia 28 marca 2007 r. oraz z dnia 11 marca 2008 r.), jednak określenie szczegółowych warunków przyznawania tego dodatku oraz określenie jego wysokości należy do kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, będących organami prowadzącymi szkołę.

3. Trzecim elementem wynagrodzenia za pracę nauczyciela, zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 3 Karty Nauczyciela, jest wynagrodzenie za **godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw**. Nauczyciel może pracować w godzinach ponadwymiarowych jedynie w wyjątkowych sytuacjach i zgodnie ze swoją specjalnością. Dyrektor może przydzielić nauczycielowi bez jego zgody maksymalnie tyle godzin ponadwymiarowych, aby nie przekroczyły one $\frac{1}{4}$ tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć nauczyciela (art. 35 ust. 1 i 2 Karty Nauczyciela). Jeżeli nauczyciel wyraża zgodę, dyrektor może przydzielić nauczycielowi większą liczbę godzin ponadwymiarowych, jednak w wymiarze nie wyższym niż $\frac{1}{2}$ tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć nauczyciela. Za ponadwymiarowe godziny przysługuje nauczycielowi odrębne wynagrodzenie **odpowiadające osobistemu zaszeregowaniu**, zgodnie z załączoną do rozporządzenia z dnia 11 marca 2008 r. tabelą, z uwzględnieniem dodatku za warunki pracy (art. 35 ust. 3 Karty Nauczyciela). Szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe określa regulamin stanowiony przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego.

Ustawa z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz zmianie niektórych innych ustaw w art. 35 ustawy – Karta Nauczyciela wprowadziła definicję godzin doraźnych zastępstw.

Zgodnie z treścią art. 35 ust. 2a Karty Nauczyciela przez godzinę doraźnego zastępstwa rozumie się przydzieloną nauczycielowi godzinę zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych, której realizacja następuje w zastępstwie nieobecnego nauczyciela.

Wynagrodzenie za godziny doraźnych zastępstw wypłaca się, analogicznie jak w przypadku godzin ponadwymiarowych, według stawki osobistego zaszeregowania nauczyciela, z uwzględnieniem dodatku za warunki pracy (art. 35 ust. 3 Karty Nauczyciela).

4. Czwartym i ostatnim elementem składowym wynagrodzenia są nagrody i inne świadczenia wynikające ze stosunku pracy, tj.:

- **dodatek za uciążliwość pracy**, w wysokości 20% wynagrodzenia zasadniczego przysługuje nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie mianowania, którego organ prowadzący szkołę przeniósł do pracy w innej szkole w innej miejscowości – bez zgody nauczyciela. Warunkiem przeniesienia nauczyciela bez jego zgody jest potrzeba zapewnienia tej szkole obsady na stanowisku nauczyciela z odpowiednimi kwalifikacjami, którego w inny sposób nie udało się w szkole zatrudnić. Dyrektor szkoły, do której przeniesiono nauczyciela, powinien tak ustalić rozkład czasu pracy, aby nauczyciel prowadził zajęcia jedynie w cztery dni tygodnia. Ponadto nauczycielowi przysługuje zakwaterowanie w miejscowości, do której go przeniesiono a w której znajduje się szkoła. Przeniesienie bez zgody nauczyciela może nastąpić na okres nie dłuższy niż na 3 lata, po którym nauczyciel ma prawo powrotu na uprzednio zajmowane stanowisko (art. 19 Karty Nauczyciela).

- **dotatkowe wynagrodzenie za pracę w porze nocnej** – nauczycielowi za każdą godzinę pracy w porze nocnej przysługuje dotatkowe wynagrodzenie w wysokości 15% godzinowej stawki wynagrodzenia zasadniczego, jednakże nie niższej niż ustalona na podstawie art. 151° § 1 Kodeksu pracy (art. 42b ust. 2 Karty Nauczyciela).

- **za zajęcia dydaktyczne, wychowawcze lub opiekuńcze, wykonywane w dniu wolnym od pracy**, nauczyciel otrzymuje inny dzień wolny od pracy. W

szczególnie uzasadnionych przypadkach zamiast dnia wolnego nauczyciel otrzymuje odrębne wynagrodzenie, w wysokości ustalonej w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie art. 30 ust. 5 Karty Nauczyciela (art. 42c ust. 3 Karty Nauczyciela). Rozporządzenie z dnia 31 stycznia 2005 r. reguluje w § 10 wysokość wynagrodzenia otrzymywanego przez nauczyciela za zajęcia wykonywane w dniu wolnym od pracy. Za ten dzień nauczycielowi, jeżeli nie otrzymał innego dnia wolnego, przysługuje wynagrodzenie za każdą godzinę pracy obliczane jak za godzinę ponadwymiarową.

- **za pracę w święto**, w sytuacji gdy którykolwiek z pięciu dni pracy nauczyciela przypadnie w święto i nauczyciel w tym dniu wykonuje pracę w szczególnie uzasadnionych przypadkach zamiast dnia wolnego otrzymuje wynagrodzenie, o którym mowa w § 10 rozporządzenia z dnia 31 stycznia 2005 r., ze 100% dodatkiem (art. 42c ust. 4 Karty Nauczyciela).

- **nagroda jubileuszowa** przysługuje wszystkim nauczycielom objętym pełnym zakresem przepisów Karty Nauczyciela, bez względu na wymiar ich zatrudnienia. Jej wysokość uzależniona jest od okresu zatrudnienia i waha się w przedziale **75% - 250%** miesięcznego wynagrodzenia uprawnionego nauczyciela (art. 47 ust. 1 Karty Nauczyciela). Szczegółowe zasady obliczania i wypłacania tej nagrody określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania (Dz. U. Nr 128, poz. 1418).

- **dodatkowe wynagrodzenie roczne** przysługuje nauczycielom w wysokości i na zasadach ustalanych na podstawie ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. Nr 160, poz. 1080 z późn. zm.) – zgodnie z art. 48 Karty Nauczyciela.

- **zasilek na zagospodarowanie** przysługuje nauczycielowi, na podstawie art. 61 Karty Nauczyciela, który spełnia następujące warunki:

- posiada kwalifikacje wymagane do zajmowania danego stanowiska,

- praca podejmowana przez nauczyciela w szkole jest jego pierwszą pracą zawodową w życiu (z wyłączeniem pracy wykonywanej w okresie studiów lub nauki w zakładzie kształcenia nauczycieli),
- uzyskał stopień nauczyciela kontraktowego w ciągu dwóch lat od dnia podjęcia pierwszej pracy zawodowej w życiu w szkole,
- złożył wniosek o wypłacenie zasiłku w ciągu roku licząc od dnia uzyskania stopnia nauczyciela kontraktowego.

Oceny spełnienia przez nauczyciela warunków do otrzymania zasiłku na zagospodarowanie dokonuje się na dzień złożenia wniosku. Jednorazowy zasiłek na zagospodarowanie przysługuje w wysokości 2-miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego przysługującego nauczycielowi w dniu złożenia wniosku o wypłatę zasiłku.

Nauczyciel, który złoży wniosek o wypłatę ww. zasiłku musi liczyć się z możliwym obowiązkiem jego zwrotu, jeżeli nie przepracuje w szkole 3 lat, licząc od dnia uzyskania stopnia nauczyciela kontraktowego. W uzasadnionych przypadkach organ prowadzący szkołę (wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta, marszałek województwa) może zwolnić nauczyciela w całości lub w części od obowiązku zwrotu zasiłku (art. 61 ust. 3 Karty Nauczyciela).

• **odprawa emerytalna i rentowa** przysługuje nauczycielowi spełniającemu warunki uprawniające do przejścia na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, w wysokości uzależnionej od ilości lat przepracowanych w szkole (art. 87 ustawy - Karta Nauczyciela).

Nauczycielowi, który **nie przepracował w szkole 20 lat** przysługuje odprawa **w wysokości dwumiesięcznego wynagrodzenia** ostatnio pobieranego w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy. Natomiast nauczycielowi, **który przepracował w szkole co najmniej 20 lat** przyznaje się odprawę **w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia** ostatnio pobieranego w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy. Wysokość ww. wynagrodzenia oblicza się zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie przy ustaleniu ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, które zostały określone przez Ministra Edukacji Narodowej w rozporządzeniu z dnia 26 czerwca 2001 r. w sprawie

szczegółowych zasad ustalania wynagrodzenia oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy nauczycieli (Dz. U. Nr 71, poz. 737, z późn. zm.).

- **odprawa z tytułu rozwiązania stosunku pracy** przysługuje nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie mianowania, z którym rozwiązano stosunek pracy na skutek orzeczenia lekarskiego stwierdzającego niezdolność do wykonywania dotychczasowej pracy, w wysokości **jednomiesięcznego** wynagrodzenia zasadniczego ostatnio pobieranego w czasie trwania stosunku pracy – za każdy pełny rok pracy na stanowisku nauczyciela, w jednostkach organizacyjnych, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 1a oraz ust. 2 pkt 1 i 1a Karty Nauczyciela. Ustawa ogranicza maksymalną kwotę odprawy do wysokości **sześciomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego** (art. 28 ust. 1 Karty Nauczyciela).

Nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie mianowania, któremu udzielono urlopu bezpłatnego w sytuacji, gdy zatrudnienie w zawodzie nauczycielskim w miejscu zamieszkania współmałżonka nie było możliwe i jeżeli nauczyciel nie podjął ponownie pracy w okresie 2 lat (stosunek pracy ulega rozwiązaniu). W takiej sytuacji nauczycielowi przysługuje odprawa zgodnie z zasadami art. 28 ust. 1 Karty Nauczyciela, jednak jej wysokość uzależniona jest od okresu pracy nauczyciela. W przypadku pozostawania w stosunku pracy nauczycielskiej przez okres nie przekraczający 10 lat, wysokość odprawy nie może przekroczyć **trzymiesięcznego wynagrodzenia**. Przy okresie zatrudnienia przekraczającym 10 lat wysokość odprawy może zostać podwyższona maksymalnie do kwoty stanowiącej równowartość **sześciomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego** (art. 28 ust. 2 Karty Nauczyciela).

W przypadku cofnięcia skierowania do nauczania religii w szkole, nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie mianowania przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia za każdy rok pracy na stanowisku nauczyciela religii, nie więcej jednak niż w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia (art. 28 ust. 2a Karty Nauczyciela).

Wyżej wymienione odprawy wypłaca dyrektor szkoły, który rozwiązał z nauczycielem zatrudnionym na podstawie mianowania stosunek pracy.

Nauczycielowi, z którym rozwiązano stosunek pracy w trybie art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela, tj. w związku z całkowitą lub częściową likwidacją szkoły albo w razie zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnienie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć, jeżeli nie skorzystał z możliwości przeniesienia w stan nieczynny, przysługuje odprawa, której wysokość zależy od formy zatrudnienia nauczyciela. Nauczyciel zatrudniony na podstawie mianowania otrzymuje odprawę w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego. Natomiast wysokość odprawy, która przysługuje nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie umowy o pracę określa art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90, poz. 844, z późn. zm.).

Nauczyciel otrzyma odprawę w wysokości:

- 1) jednomiesięcznego wynagrodzenia, jeżeli był zatrudniony u danego pracodawcy krócej niż 2 lata;
- 2) dwumiesięcznego wynagrodzenia, jeżeli był zatrudniony u danego pracodawcy od 2 do 8 lat;
- 3) trzymiesięcznego wynagrodzenia, jeżeli był zatrudniony u danego pracodawcy ponad 8 lat.

Odprawę ustala się zgodnie z zasadami obowiązującymi przy obliczaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.

- **nagrody ze specjalnego funduszu nagród**, art. 49 Karty Nauczyciela ustanawia regulacje zobowiązujące organy prowadzące, wojewodów i ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do stworzenia specjalnych funduszy z przeznaczeniem na nagrody za szczególne osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze nauczycieli. Ustawa precyzuje kwoty, jakie powinny znaleźć się w poszczególnych funduszach. Na wypłatę nagród przyznawanych przez organy prowadzące szkoły oraz dyrektorów szkół, w budżetach tych pierwszych rezerwuje się środki w wysokości co najmniej 1% planowanych rocznych wynagrodzeń osobowych. Kuratorzy oświaty oraz organy sprawujące nadzór pedagogiczny dla nauczycieli, o których mowa w art. 1 ust. 1 pkt 1 i ust. 1a Karty Nauczyciela, wypłacają nagrody ze

środków wydzielonych w budżetach wojewodów, stanowiących równowartość 2 744 średnich wynagrodzeń nauczyciela stażysty. Z kolei na nagrody ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania przeznaczona jest równowartość 2 015 średnich wynagrodzeń nauczyciela stażysty.

VIII. Dodatki socjalne.

Nauczycielom pracującym na terenach wiejskich lub w miastach liczących do 5 000 mieszkańców przysługują odrębne uprawnienia oraz dodatki, które nie mieszczą się w definicji wynagrodzenia wynikającej z art. 30 ust. 1 Karty Nauczyciela. Należą do nich w szczególności:

- **prawo do lokalu mieszkalnego** na terenie gminy, w której położona jest szkoła (art. 54 ust.1 Karty Nauczyciela);

- nauczycielowi, który posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela przysługuje **nauczycielski dodatek mieszkaniowy**, którego wysokość uzależniona jest od sytuacji rodzinnej nauczyciela oraz specyfiki miejscowości, w której nauczyciel jest zatrudniony (art. 54 ust. 3 Karty Nauczyciela). Organ prowadzący szkołę ustala wysokość nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego oraz szczegółowe zasady jego przyznawania i wypłacania (art. 54 ust. 7 Karty Nauczyciela). Dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej wysokość i szczegółowe zasady przyznawania i wypłacania dodatku mieszkaniowego określone zostały w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2001 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad przyznawania i wypłacania nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej (Dz. U. Nr 56, poz. 585 z późn. zm.);

- **dodatek wiejski** – nauczycielom posiadającym kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela przysługuje odrębny dodatek w wysokości 10% wynagrodzenia zasadniczego (art. 54 ust. 5 ustawy Karta Nauczyciela).

- **działka gruntu szkolnego** – nauczyciel zatrudniony na terenie wsi ma prawo otrzymać do osobistego użytkowania działkę gruntu szkolnego (art. 56 Karty Nauczyciela).

IX. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

Zgodnie z regulacjami art. 53 ust. 1 Karty Nauczyciela dla nauczycieli dokonuje się corocznie odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości ustalonej jako iloczyn planowanej, przeciętnej w danym roku kalendarzowym, liczby nauczycieli zatrudnionych w pełnym wymiarze zajęć (po przeliczeniu na pełny wymiar zajęć) skorygowanej w końcu roku do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych nauczycieli (po przeliczeniu na pełny wymiar zajęć) i 110% kwoty bazowej określonej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej. Środki na ten cel zagwarantowane są przez państwo w dochodach jednostek samorządu terytorialnego, a w przypadku szkół prowadzonych przez właściwych ministrów – w budżetach tych ministrów. Z odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych wypłacane jest nauczycielowi do końca sierpnia każdego roku świadczenie urlopowe w wysokości odpisu podstawowego, o którym mowa w art. 5 ust.1 i ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.), ustalonego proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy i okresu zatrudnienia nauczyciela w danym roku szkolnym.

W stosunku do nauczycieli będących emerytami i rencistami dokonuje się odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości **5%** pobieranych przez nich emerytur i rent (art. 53 ust. 2 Karty Nauczyciela). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2007 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2008 (Dz. U. Nr 247, poz. 1825) podział części oświatowej subwencji ogólnej dokonywany jest z uwzględnieniem finansowania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli będących emerytami i rencistami. W celu dokładnego wyliczenia wysokości ww. odpisu organ prowadzący szkołę, będący jednostką samorządu terytorialnego musi pozyskać od nauczycieli, będących emerytami i rencistami informacje o wysokości pobieranych świadczeń. Dyrektorzy szkół, obejmujących pomocą socjalną nauczycieli emerytów i rencistów

powinni zwrócić się bezpośrednio do uprawnionych osób, w celu pozyskania informacji o wysokości pobieranych emerytur i rent.

Po ustaniu stosunku pracy szkoła, która była ostatnim miejscem pracy nauczyciela, przed przejściem na emeryturę lub rentę obejmuje nauczyciela opieką socjalną. W świetle art. 53 ust. 5 Karty Nauczyciela zasady i wysokość świadczeń przyznawanych z Funduszu określone są w oparciu o przepisy ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i wypłacane na podstawie regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, obowiązującego w danej szkole (placówce).

Należy zauważyć, iż zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych do kompetencji pracodawcy, czyli dyrektora szkoły, należy ustalenie w regulaminie zasad wydatkowania środków funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej oraz zasad i warunków korzystania z usług i świadczeń finansowanych z funduszu, z uwzględnieniem sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Do obowiązku dyrektora należy uzgodnienie treści regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych ze związkami zawodowymi lub, jeżeli nie ma na terenie szkoły związków, z przedstawicielem pracowników.

X. Porównanie wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia nauczyciela na tle przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w innych sektorach.

w złotych

	Rok	PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE¹			
		w gospodarce narodowej	w sektorze przedsiębiorstw	w sferze budżetowej	nauczycieli ²
1.	2000	1 924	2 048	1 932	1 885
2.	2001	2 062	2 198	2 089	1 984

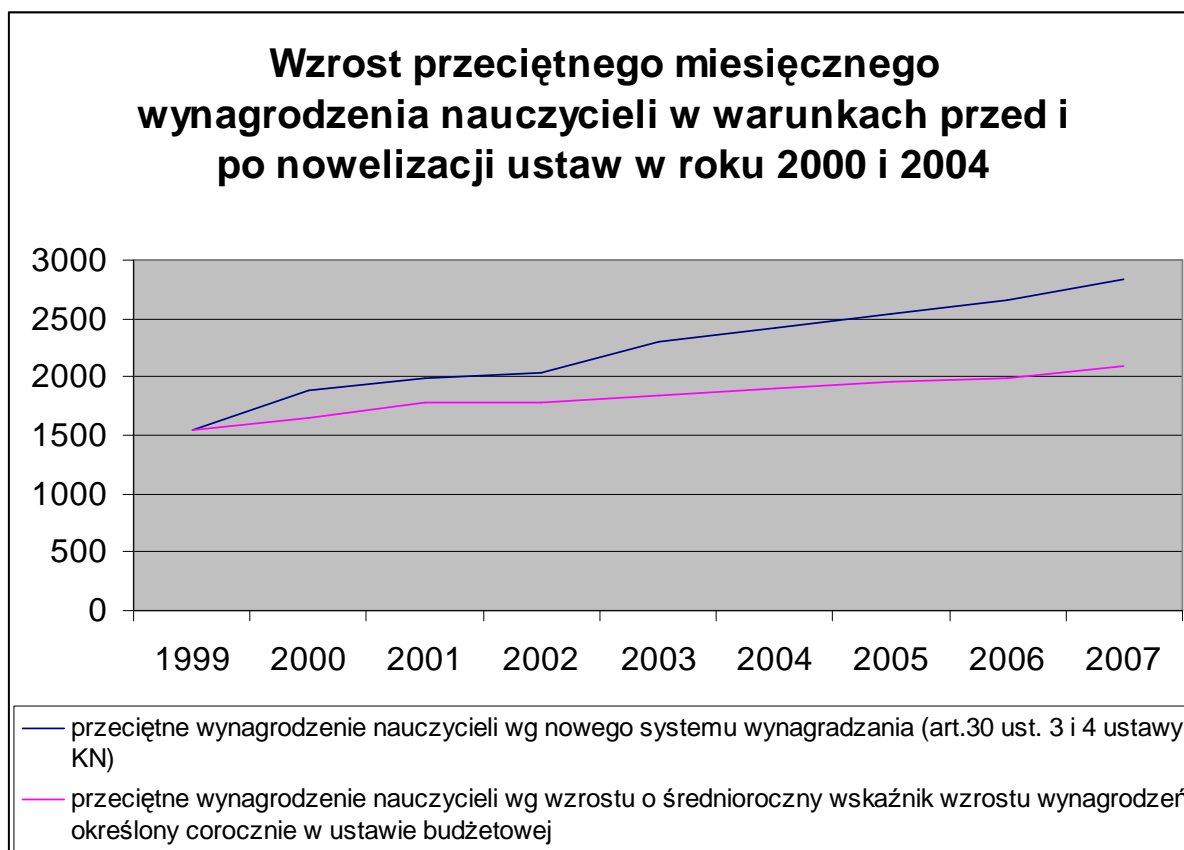
¹ Dane GUS.

² źródło MEN na podstawie średniorocznej struktury zatrudnienia nauczycieli w szkołach i placówkach prowadzonych przez JST objętych subwencją oświatową wg sprawozdania statystycznego EN-3.

³ Średniorocznie za 2005 r.

⁴ Dla 2007 roku brak danych.

3.	2002	2 133	2 273	2 149	2 033
4.	2003	2 201	2 338	2 266	2 297
5.	2004	2 290	2 434	2 385	2 418
6.	2005	2 380	2 509³	2 501	2 536
7.	2006	2 477	2 644	2 615	2 658
8.	2007	2 691	2 888	-⁴	2 837

XI. Struktura wynagrodzeń nauczycieli wg definicji wynagrodzenia zawartej w art. 30 ustawy - Karta Nauczyciela – tabela.

STRUKTURA WYNAGRODZEŃ NAUCZYCIELI wg definicji wynagrodzenia zawartej w art. 30 ustawy - KARTA NAUCZYCIELA				
	Wyszczególnienie	Podstawa prawna wypłacania poszczególnych składników	Wysokość	Zakres podmiotowy
I.	Wynagrodzenie zasadnicze.			
		Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz. U. Nr 22, poz. 181, z późn. zm.).	Wg tabeli stawek będącej załącznikiem do rozporządzenia z dnia 31 stycznia 2005 r., odpowiednio do stopnia awansu zawodowego, poziomu wykształcenia i wymiaru zajęć obowiązkowych.	Charakter powszechny.
II.	Dodatki.			
1.	za usługę lat	Art. 33 ustawy - Karta Nauczyciela, a szczegółowe zasady przyznawania - uchwała organu stanowiącego JST w sprawie regulaminu wynagradzania.	Wprost z ustawy - Karta Nauczyciela - 1% stawki wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy, poczynając do czwartego roku pracy, nie więcej jednak niż 20%.	Charakter powszechny. Dodatek przysługuje poczynając od czwartego roku pracy.
2.	motivacyjny	Szczegółowe zasady przyznawania i wysokość dodatków: motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy określa regulamin wynagradzania w	Warunek corocznego ustalenia przez JST takiej wysokości dodatków, aby po zbilansowaniu ze wszystkimi innymi składnikami wynagrodzenia osiągać w każdej JST co	Wybrani nauczyciele spełniający warunki ogólne określone w § 6 rozporządzenia z dnia 31 stycznia 2005 r. szczegółowo rozwinięte w regulaminie JST.

3.	funkcyjny	danej JST. Dodatkowo: dodatek funkcyjny – wykaz stanowisk oraz sprawowanych funkcji uprawniających do dodatku funkcyjnego;	najmniej średnie wynagrodzenia wynikające z art. 30 ust. 3 i 4 ustawy – Karta Nauczyciela.	Wybrani nauczyciele realizujący w szkole odrębne funkcje lub zadania wskazane w § 5 rozporządzenia z dnia 31 stycznia 2005 r.
4.	za warunki pracy	dodatek motywacyjny – ogólne warunki przyznawania dodatku motywacyjnego; dodatek za warunki pracy - wykaz trudnych i uciążliwych warunków pracy stanowiących podstawę do przyznania dodatku za warunki pracy określone są w rozporządzeniu z dnia 31 stycznia 2005 r.		Wybrani nauczyciele realizujący zajęcia, których prowadzenie uznaje się za pracę w trudnych i uciążliwych warunkach – wykaz trudnych i uciążliwych warunków zawiera § 8 i 9 rozporządzenia z dnia 31 stycznia 2005 r.
III.	Wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw.			
1.	godziny nadwymiarowe	Godziny nadwymiarowe – art. 35 ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela.	Wprost z ustawy - Karta Nauczyciela – wg stawki osobistego zaszeregowania wraz z dodatkiem za warunki pracy.	Wybrani nauczyciele zatrudnieni w szkołach, w których godziny nadwymiarowe są przewidziane w arkuszu organizacyjnym szkoły.
2.	godziny doraźnych zastępstw	Godziny doraźnych zastępstw - art. 35 ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela.	Wprost z ustawy - Karta Nauczyciela – wg stawki osobistego zaszeregowania wraz z dodatkiem za warunki pracy.	Nauczyciele realizujący zajęcia w zastępstwie nieobecnego nauczyciela.
IV.	Nagrody i inne świadczenia wynikające ze stosunku pracy.			
1.	Dodatek za uciążliwość pracy	Art. 19 ust. 2 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela.	Wprost z ustawy – Karta Nauczyciela 20% wynagrodzenia zasadniczego.	Wyłącznie nauczyciele zatrudnieni na podstawie mianowania w sytuacji przeniesienia przez organ prowadzący do szkoły w innej miejscowości.

2.	dodatkowe wynagrodzenie za pracę w porze nocnej	Art. 42b ust. 2 ustawy – Karta Nauczyciela.	Wprost z ustawy – Karta Nauczyciela - w wysokości 15% godzinowej stawki wynagrodzenia zasadniczego, jednakże nie niższej niż ustalona na podstawie art. 151 ⁸ §1 Kodeksu pracy.	Wyłącznie nauczyciele realizujący tygodniowy obowiązkowy wymiar czasu pracy w nocy w placówkach wymienionych w § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 maja 2001 r. w sprawie realizowania przez nauczycieli tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć wychowawczych w porze nocnej (Dz. U. Nr 52, poz. 550).
3.	nagrody jubileuszowe	Art. 47 ustawy – Karta Nauczyciela. Szczegółowe zasady przyznawania nagród – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania (Dz. U. Nr 128, poz. 1418).	Wprost z ustawy – Karta Nauczyciela - za 20 lat pracy - 75%, za 25 lat pracy - 100% , za 30 lat pracy - 150%, za 35 lat pracy – 200%, za 40 lat pracy – 250% wynagrodzenia miesięcznego.	Wyłącznie nauczyciele, którzy przepracowali wskazany ustawą okres czasu.
4.	wynagrodzenie za pracę w dniu wolnym od pracy	Art. 42c ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela oraz rozporządzenie z dnia 31 stycznia 2005 r.	Zgodnie z §10 rozporządzenia z dnia 31 stycznia 2005 r. odrębne wynagrodzenie przysługuje za każdą godzinę pracy w dniu wolnym od pracy obliczane jak za godzinę ponadwymiarową.	Nauczyciele realizujący zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze w dniu wolnym od pracy, jeżeli nie otrzymali za ten dzień innego dnia wolnego.
5.	dodatkowe wynagrodzenie roczne (tzw. 13-tka)	Ustawa z dnia 12 grudnia 1997 o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników	8,5% sumy wynagrodzenia za pracę otrzymanego przez pracownika w ciągu roku kalendarzowego, za który przysługuje to	Charakter powszechny.

		jednostek sfery budżetowej (Dz. U. Nr 160, poz. 1080, z późn. zm.) w związku z art. 48 ustawy – Karta Nauczyciela.	wynagrodzenie, uwzględniając wynagrodzenie i inne świadczenia ze stosunku pracy przyjmowane do obliczenia ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, a także wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy oraz wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy przysługujące pracownikowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy.	
6.	zasilek na zagospodarowanie	Art. 61 ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela.	Wprost z ustawy Karty Nauczyciela- 2-miesięczne otrzymywane wynagrodzenie zasadnicze.	Wyłącznie nauczyciele kontraktowi, którzy podejmują swą pierwszą pracę zawodową w życiu w szkole oraz spełniają pozostałe warunki ustawowe.
7.	dotatki specjalistyczne	§10-13 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 1997 r. w sprawie wynagradzania nauczycieli (Dz. U. Nr 29, poz. 160 z późn. zm.) w związku z art. 9 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 19, poz. 239, z późn. zm.) – przepis wygasający.	I stopień specjalizacji – 30 zł. II stopień specjalizacji – 47 zł. III stopień specjalizacji 66 zł, tytuł doktora 83 zł, tytuł doktora hab. 122 zł.	Wyłącznie nauczyciele pobierający dodatek specjalistyczny w dniu 6 kwietnia 2000r. Dodatek przysługuje do momentu uzyskania wyższego stopnia awansu zawodowego.
8.	odprawy z tytułu rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy (likwidacja szkoły lub zmiany organizacyjne uniemożliwiające dalsze zatrudnianie nauczyciela)	Art. 20 ust. 2 ustawy – Karta Nauczyciela oraz art. 8 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90, poz. 844, z późn. zm.).	Wprost z ustawy - Karta Nauczyciela - w wysokości 6-miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania lub w wysokości 1, 2 lub 3 miesięcznego wynagrodzenia w zależności od okresu	Wyłącznie nauczyciele, z którymi rozwiązano stosunek pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy.

			pracy w danej szkole dla nauczycieli zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.	
9.	odprawy z tytułu przejścia na emeryturę lub rentę	Art. 87 ustawy – Karta Nauczyciela.	Wprost z ustawy – Karta Nauczyciela w wysokości 2 lub 3 miesięcznego wynagrodzenia w zależności od okresu przepracowanego w szkole.	Wyłącznie nauczyciele spełniający warunki uprawiające do przejścia na emeryturę.
10.	odprawy z tytułu rozwiązania stosunku pracy	Art. 28 ustawy – Karta Nauczyciela.	Wprost z ustawy – Karta Nauczyciela	Wyłącznie nauczyciele zatrudnieni na podstawie mianowania, z którymi rozwiązano stosunek pracy ze wskazanych przyczyn.
a)	w razie orzeczenia przez lekarza przeprowadzającego badanie okresowe lub kontrolne o niezdolności nauczyciela do wykonywania dotychczasowej pracy		W wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy nauczyciela nie przekraczającą jednak sześciomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.	
b)	w razie cofnięcia skierowania do nauczania religii		W wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia za każdy rok pracy na stanowisku nauczyciela religii nie więcej jednak niż w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia.	
c)	nie podjęcia pracy po upływie okresu przebywania na urlopie bezpłatnym udzielonym na podstawie art. 70 ustawy – Karta Nauczyciela		W wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy nauczyciela nie przekraczającą jednak trzymiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, jeżeli okres pracy nauczycielskiej nie przekroczył 10 lat lub sześciomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, gdy okres pracy nauczycielskiej przekroczył 10 lat.	
11.	nagrody ze specjalnego funduszu nagród.	Art. 49 ust. 1 pkt ustawy – Karta Nauczyciela oraz regulamin	Wprost z ustawy - Karta Nauczyciela.	Nagroda organu prowadzącego wyłącznie dla nauczycieli za

		wynagrodzenia w danej JST.		szczególne osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze.
V.	Inne.			
1.	jednorazowa gratyfikacja pieniężna dla nauczyciela, który uzyskał tytuł honorowy profesora oświaty	Art. 31 ustawy – Karta Nauczyciela.	Jednorazowa gratyfikacja pieniężna w wysokości 6-miesięcznego ostatnio pobieranego wynagrodzenia zasadniczego.	Nauczyciele dyplomowani, którzy uzyskali tytuł honorowy profesora oświaty.

XII. Wykaz podstawowych aktów prawnych regulujących wynagrodzenia nauczycieli oraz sferę pragmatyki zawodowej nauczycieli.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks Pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 19, poz. 239, z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 23 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy – Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego, ustawy - Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 111, poz. 1194, z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 12 września 2002 r. zmieniająca ustawę o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw, ustawę o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw oraz ustawę o zmianie ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 1267).
8. Ustawa z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 179, poz. 1845).
9. Ustawa z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. Nr 160, poz. 1080, z późn. zm.).

- 10.** Ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90, poz. 844, z późn. zm.).
- 11.** Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.).
- 12.** Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz. U. Nr 22, poz. 181, ze zm. ogłoszonymi w Dz. U. z 2006 r. Nr 43, poz. 293, Dz. U. z 2007 r. Nr 56, poz. 372 i Dz. U. z 2008 r. Nr 42, poz. 257).
- 15.** Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 2 lutego 2005 r. w sprawie dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej (Dz. U. Nr 22, poz. 182, ze zm. ogłoszonymi w Dz. U. z 2008 r. Nr 17, poz. 103).
- 16.** Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 28 stycznia 2005 r. w sprawie dodatków do wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli mianowanych i dyplomowanych zatrudnionych na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne, w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisjach egzaminacyjnych (Dz. U. Nr 22, poz. 180).
- 17.** Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2001 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad przyznawania i wypłacania nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej (Dz. U. Nr 56, poz. 585, z późn. zm.).
- 18.** Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania (Dz. U. Nr 128, poz. 1418).
- 19.** Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wynagrodzenia oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy nauczycieli (Dz. U. Nr 71, poz. 737, z późn. zm.).
- 20.** Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 września 2001 r. w sprawie trybu i kryteriów przyznawania nagród dla nauczycieli za ich osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze (Dz. U. Nr 101, poz. 1093).
- 21.** Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 155, poz. 1288, z późn. zm.).

22. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2007 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2008 (Dz. U. Nr 247, poz. 1825).